

3. november 2017

De to journalister Michael Bech og Ketil Alstrup stod bag TV 2-dokumentaren 'Snyd eller Borrelia', der afslørede, hvordan danske patienter bliver narret af private læger til at tro, de er syge af Borrelia og lokket til dyre behandlinger mod Borrelia ved hjælp af dybt utroværdige blodprøve-analyser.

Lægerne fortæller, at de har behandlet tusindvis af patienter på den måde, og det er en problemstilling som i årevis er blevet beskrevet i danske medier med påstand-mod-påstand vinkler – danske læger mod private borrelia-læger. Men hvem havde ret? Med denne dokumentar og de medfølgende nyhedsvinkler på web og i tv, så har de to journalister formået at bringe debatten om Borrelia et stort skridt videre til gavn for alle som fremover risikerer at sætte helbred og penge på spil ved behandling hos de private Borrelia-læger. Derfor er Michael Bech og Ketil Alstrup værdige til Cavlingprisen.

For at få dokumentationen på plads måtte journalisterne bruge både skjult kamera, aktindsigter dækidentiteter og konfronterende interviews. Modstanden fra læger og enkelte patientgrupper har været stor både før og efter programmet, men to pressenævns-sager er i år blevet afgjort uden kritik af TV 2. Desuden er en dansk klinik i år blevet sanktioneret på grund af afsløringerne i dokumentaren.

Idéen til programmet opstod efter adskillige patienter henvendte sig til redaktionen. De var frustrerede over, at danske læger ikke ville behandle dem med antibiotika, selvom de havde fået analyseret deres blod hos anerkendte laboratorier i Tyskland, og lægerne havde fundet en aktiv Borrelia infektion i blodet. Nogle af patienterne fik disse blodprøver og svarene formidlet via Nordic Clinic, der ligger på Strøget i København, og som dengang havde en dansk læge og diætist tilknyttet.

Der var adskillige patientgrupper på nettet og Facebook, hvor patienterne sammenlignede prøver og udvekslede erfaringer. Dette skyldes især, at de fleste følte, at de blev affejet af danske læger, når de viste blodprøvesvarene frem. Fælles for patienterne er nemlig, at de oplever slemme symptomer, som danske læger enten ikke kunne diagnosticere eller også havde lægerne stillet en diagnose, men kunne ikke tilbyde en for patienten tilfredsstillende behandling.

Journalisterne udførte en lang række baggrundsinterviews og billedet viste klart, at langt de fleste danske patienter havde fået deres blod analyseret og altså fået stillet diagnosen Borrelia infektion hos laboratorierne BCA Clinic eller Armin Labs i Augsburg. Selve behandlingen af patienterne hos de private læger var baseret på langvarig og kraftig antibiotika behandling samt flere andre og mere alternative terapiformer. Patienterne havde ofte brugt mange tusind kroner alene på diagnosen og behandlingen blev hurtigt dyrere. Et af de dyreste eksempler var omkring 500.000 kr. som en tidligere professionel fodboldspiller havde betalt i håbet om at blive rask, men det var forgæves. Journalisterne interviewede hans enke til TV 2 Nyhederne, den dag dokumentaren blev sendt.

Blandt de mange cases spurgte journalisterne tre af dem, om de ville medvirke i et program, der skulle undersøge hvad der var op og ned med de private lægers diagnoser. Den ene var en ældre mand, som i årevis havde haft symptomer, der ikke kunne behandles. Han havde brugt omkring 250.000 på diagnosticering og behandling hos udenlandske læger. Den anden var en 3-årig pige, som havde fået diagnosen fra Armin Labs og var blevet anbefalet behandling hos en læge i Köln. Den tredje var en nybagt

mor, som af danske læger netop var blevet diagnosticeret med ALS – en sygdom som er uhelbredelig og dødelig. Hun havde fået diagnosen Borrelia hos BCA Clinic og et løfte om helbredelse.

Journalisterne Bech og Alstrup fra TV 2 valgte at fokusere på selve diagnosen. Hvad ville der ske, hvis man sendte fem raske patienters blod ned til de tyske laboratorier? Hvis de alle kom tilbage negative for Borrelia, så ville metoden være værd at undersøge nærmere og sammenligne med den danske. Kom de tilbage positive for Borrelia infektion, så ville de tyske lægers test være utroværdig, og dermed ville behandlingen være grundløs.

Som testpersoner faldt valget på fire af TV 2s nyhedsværter og en kollega fra TV 2s dokumentargruppe. De fire værter er personer som seerne selv kan se på skærmen, hvor de er sunde og raske. De blev alle fem testet på forhånd med ELISA-testen og ingen af de fem havde antistoffer mod Borrelia.

Derefter fandt journalisterne bag dokumentaren fem dæknævne til værterne. Der skulle findes virkelige personer til dette, da betalingen foregik via kreditkort, og hvis man kunne google sig til at navnene tilhørte journalister, så ville testen måske ikke blive udført som normalt.

Henover et par måneder blev blodprøverne sendt afsted. De tre af testpersonerne beskrev falske symptomer som hovedpine, ondt i nakken og et flåtbid i forbindelse med anmodningen om blodprøveanalyser. Men to af testpersonerne bestilte testen helt uden at nævne nogen symptomer. Og alle fem endte med at få stillet diagnosen Borrelia.

Slutteligt konfronterer de danske journalister de tyske læger, som fremstår ekstremt utroværdige i deres argumentation. Den ene læge klager efterfølgende til pressenævnet, men heller ikke her findes der grund til kritik.

På baggrund af afsløringerne i programmet iværksatte Styrelsen for Patientsikkerhed en undersøgelse af den danske samarbejdspartner til de tyske laboratorier – Nordic Clinic. Det førte til flere sanktioner bl.a. fordi: *"Lægen kan antages at udgøre en fare for patientsikkerheden på grund af manglende overholdelse af vejledning om indførelse af nye behandlinger i sundhedsvæsenet."*

Debatten om diagnostikken af Borrelia med udokumenterede test-metoder er en problemstilling, der berører tusindvis af patienter i Europa og USA. Dokumentaren er sidenhen blevet vist på tv i udlandet og ZDF's undersøgende tv-magasin 21 Frontal har lavet et længere indslag baseret på optagelser fra dokumentaren.

I et medielandskab hvor mange historier drives af ren konflikt uden stillingtagen til hvor sandheden ligger, så synes jeg Michael Bech og Ketil Alstrup har bedrevet et Cavling-værdigt stykke journalistik.

Med venlig hilsen,

Signe Daugbjerg